

Promovează egalitatea, fii tu schimbarea!

APEL CĂTRE COALIȚIA pentru GUVERNARE

“ALIANȚA PENTRU INTEGRARE EUROPEANĂ”

Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” (CPD) face apel către „Alianța pentru Integrare Europeană” la *respectarea și promovarea egalității de gen în noul program de guvernare.*

Prin considerarea acestui document, noua Coaliție pentru guvernare își va exprima o dată în plus, prin angajament civic și politic, atitudinea responsabilă pe care o are pentru principiul egalității de gen, ca una dintre valorile europene fundamentale.

CPD își exprimă încrederea că partidele membre ale Alianței pentru Integrare Europeană au ca și preocupare majoră respectarea drepturilor omului și mizează mult pe deschiderea dvs. față de problemele egalității de gen, abordate de CPD în Apel.

ACȚIUNI PENTRU O GUVERNARE ECHITABILĂ ȘI SENSIBILĂ LA DIMENSIUNEA DE GEN

O bună guvernare poate fi realizată cu succes doar în condițiile în care justiția socială - unul dintre principiile acesteia - este asigurată, respectată și promovată.

Egalitatea de gen constituie un principiu fundamental al drepturilor omului, un indicator al democrației și un imperativ al echității sociale.

În contextul schimbărilor politice și social-economice actuale din Republica Moldova, considerăm necesară și oportună operarea unor îmbunătățiri în actul guvernamental pentru promovarea și respectarea egalității de gen. Acestea vor duce la schimbări majore în viața economică, politică și socială a femeilor și bărbaților din Moldova deoarece vor asigura acces egal la resurse, oportunități egale pentru realizarea potențialului uman al tuturor cetățenilor țării și un parteneriat de gen autentic. Mai mult, astfel va fi asigurată respectarea angajamentelor internaționale și regionale ale țării, precum și recomandările oferite Republicii Moldova de către Comitetul pentru Eliminarea tuturor formelor de Discriminare împotriva Femeilor (a Convenției pentru Eliminarea tuturor formelor de Discriminare împotriva Femeilor, CEDAW).

Luind act de constituirea Coaliției de guvernare „Alianța pentru Integrare Europeană” și astfel, realizându-se coalizarea forțelor liberal-democratice întru asigurarea unei bune guvernări a țării,

Considerind semnarea *Angajamentului pentru promovarea egalității de gen în alegerile parlamentare din 2009*, la inițiativa Alianței Progen, drept un angajament plenar al semnatarilor,

Avînd în vedere obiectivele majore ale Alianței pentru Integrare Europeană și considerarea problematicii de gen ca fiind una transversală și trans-sectorială,

Accentuînd importanța egalității de gen, ca fiind un drept fundamental al tuturor cetățenilor, atribut pre-determinat al democrației participative și al dezvoltării durabile, o valoare europeană indisolubil legată de însăși natura democrației,

Centrul Parteneriat Pentru Dezvoltare face un apel către Alianța pentru Integrare Europeană la respectarea și promovarea egalității de gen în noul program de guvernare, și anume:

RECOMANDĂRI PENTRU PARLAMENT

- Constituirea Grupului Femeilor Parlamentare (după modelul Women's Parliamentary Caucus) cu scopul de a accentua perspectiva femeilor în discutarea și adoptarea proiectelor de lege și ale altor inițiative, precum și pentru intensificarea activităților de pledoarie pentru problematica de gen. (Acest grup va funcționa ca o structură de consultanță și influențare a proceselor decizionale din perspectiva de gen. Totodată, Grupul Femeilor Parlamentare va asigura cooperarea cu sectorul asociativ de profil și va contribui la sporirea gradului de implicare a femeilor în politică, prin activități derulate în afara Parlamentului).
- Considerarea problematicii de gen ca fiind una prioritară în activitatea Comisiei Parlamentare pentru Drepturile Omului prin crearea unei sub-comisiei specializate.
- Urgentarea adoptării modificărilor la Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței domestice.
- Asigurarea și monitorizarea implementării politicilor de gen inclusiv prin integrarea dimensiunii de gen în bugetul și procesul bugetar național – buget sensibil la dimensiunea de gen (BSG) – care garantează că necesitățile și interesele indivizilor din diferite categorii de gen sunt vizate.
- Instituirea funcției de Consilier/ Ofițer pentru Egalitate în cadrul Aparatului Parlamentului cu mandat larg (pentru problemele egalității de gen, vîrstă, etnii, persoane cu dizabilități etc.).
- Asigurarea expertizei de gen a tuturor actelor, normelor, proiectelor de lege prezentate Parlamentului spre adoptare în vederea realizării unei abordări integratoare a genului.
- Asigurarea unei reprezentări proporționale a femeilor și bărbaților în comisiile parlamentare, în funcție de numărul femeilor deputate și numirea lor în componența tuturor comisiilor, și nu doar a celor preocupate de probleme considerate tradițional domenii feminine (sănătate, educație, protecție socială).
- Adoptarea și implementarea normelor obligatorii de utilizare a limbajului non-sexist în documente oficiale, programe, planuri, politici etc.
- Adoptarea urgentă a legislației anti-discriminare.
- Adoptarea proiectului de Lege privind modificările la Codul Muncii elaborate prin prisma dimensiunii de gen.

- Adoptarea unor măsuri afirmative pentru sporirea participării femeilor la actul decizional, inclusiv prin adoptarea legislației/ modificărilor la Codul Electoral și la Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați.
- Adoptarea modificărilor la Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați în vederea îmbunătățirii mecanismului de implementare al acesteia.

RECOMANDĂRI PENTRU PREȘEDINȚIE

- Crearea Comisiei pentru Egalitate pe lângă Președintele Republicii Moldova, cu mandat pentru problemele egalității de gen, vîrstă, etnie, persoane cu dizabilități etc.
- Instituirea funcției de Consilier/ Ofițer pentru Egalitate în cadrul Aparatului Președintelui, cu mandat larg (pentru problemele egalității de gen, vîrstă, etnie, persoane cu dizabilități etc.).
- Asigurarea realizării unei expertize de gen a tuturor documentelor elaborate și/ sau semnate de Președintele Republicii Moldova în vederea realizării unei abordări integratoare a genului.

RECOMANDĂRI PENTRU GUVERN

- Aprobarea Programului Național de asigurare a egalității de gen pentru anii 2009-2015 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de asigurare a egalității de gen pe perioada 2009-2011, în strînsă cooperare cu societatea civilă.
- Eficientizarea activității Comisiei Guvernamentale pentru egalitate între femei și bărbați:
  - 2.1. Coordonarea activității Comisiei Guvernamentale se va realiza la nivel de viceprim-ministru.
  - 2.2. Membrii Comisiei Guvernamentale vor fi reprezentați ai ministerelor la nivel de vice-ministru și reprezentanți ai societății civile (ONG-uri, mediul academic, mass-media).
- Direcția Coordonarea politicilor și asistență externă să dețină expertiză de gen necesară pentru asigurarea unei abordări integratoare a genului în cadrul politicilor, planurilor și strategiilor sectoriale și naționale.
- Fortificarea unităților de gen (gender focal points) în cadrul tuturor ministerelor, autorităților publice centrale și locale.
- Consolidarea unei bune colaborări între instituțiile guvernamentale și Administrația Publică Centrală cu sectorul asociativ în vederea beneficiilor de expertiză de gen a reprezentanților organizațiilor non-guvernamentale.
- Fortificarea mecanismului instituțional național în domeniul egalității de gen și în special, menținerea și consolidarea structurii specializate din cadrul Guvernului: Direcția Oportunități egale și prevenirea.

- Asigurarea unor instruirii pentru funcționarii publici și reprezentanți ai ministerelor în vederea sporirii sensibilității de gen și a atitudinilor non-discriminatorii.
- Constituirea funcției de Consilier/ Ofițer pentru Egalitate în cadrul Aparatului Guvernului cu mandat larg (pentru problemele egalității de gen, vîrstă, etnii etc.).
- Urgentarea procesului de examinare și aprobare a modificărilor la Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței domestice.
- Antrenarea Guvernului în elaborarea sistematică a rapoartelor inclusiv prin prisma dimensiunii de gen, care să arate în ce mod programele și bugetele sunt implementate pentru a spori egalitatea de gen.
- Sporirea sensibilității la dimensiunea de gen în procesul de planificare guvernamentală și corespunderea/ racordarea la convențiile internaționale ratificate.
- Efectuarea analizelor de gen a politicilor și elaborarea politicilor sensibile la gen, inclusiv prin intermediul instituționalizării de către Guvern a bugetelor sensibile la dimensiunea de gen în activitățile zilnice și anuale referitoare la buget.
- Asigurarea unei reprezentări proporționale a femeilor în Cabinetul de Miniștri și numirea lor în componența tuturor structurilor decizionale, și nu doar ale celor considerate tradițional domenii feminine (sănătate, educație, protecție socială).
- Adoptarea și implementarea normelor obligatorii pentru sectorul public de utilizare a limbajului non-sexist în documente oficiale, programe, planuri, politici etc.
- Includerea perspectivei de gen în procesul educațional la etapa pregătirii profesionale a cadrelor didactice și în elaborarea materialelor didactice.
- Avizarea urgentă a modificărilor la Codul Muncii, efectuate din perspectiva de gen.
- Includerea perspectivei de gen în politicile de sănătate în special cele cu referire la asigurările medicale, mortalitatea și morbiditatea maternă și programele de sănătate, cu accent pe diferența dintre femei și bărbați privind durata medie de viață.

IMPORTANT:

Recomandările propuse de Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” nu necesită alocări bugetare suplimentare, ci voință politică și angajament plener pentru respectarea egalității de gen.

Aceste propuneri au fost elaborate în baza documentelor internaționale și naționale: Recomandările CEDAW, Recomandarea CM/Rec(2007)17 a Comitetului de Miniștri către statele membre ale Consiliului Europei privind standardele și mecanismele de asigurare a egalității de gen, Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Strategia Națională de Dezvoltare etc.

Includerea problematicii de gen pe agenda politică a noii guvernări va fi monitorizată de sectorul asociativ de profil.